

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	<p>Samrådsspørgsmål AÅ: Hvordan vil ministeren sikre lige adgang til at gennemføre en ungdomsuddannelse, når brugerbetalingen udgør 8.500 kroner pr. elev i de to første år af gymnasieuddannelsen?</p> <p>Samrådsspørgsmål BA: Hvordan vil ministeren sikre, at alle elever får de samme muligheder for at deltage i de studieture og ekskursioner, som er en nødvendig del af uddannelsen, når udgifterne til disse ikke indgår i loftet for brugerbetaling?</p>
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	Ikke fastsat
Tid og sted	Folketinget, lokale S-092 Tirsdag den 23. september 2008 kl. 14.00

Disposition

- 1. Indledning**
- 2. Svar på samrådsspørgsmål AÅ**
- 3. Svar på samrådsspørgsmål BA**

1. Indledning

- Uddannelsesudvalget har stillet mig to samrådsspørgsmål, der begge handler om, hvordan vi sikrer lige adgang til at gennemføre en ungdomsuddannelse samt om brugerbetalingen på de gymnasiale uddannelser
- Indledningsvis vil jeg gerne slå fast, at det er et klart mål for regeringen at sikre lige adgang til ungdomsuddannelserne.
- Denne målsætning kommer både til udtryk i egenbetalingsreglerne og i andre initiativer. Egenbetalingen på de gymnasiale uddannelser er fastsat med hjemmel i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.. Loven var et led i udmøntningen af regeringens aftale fra juni 2004 med Dansk Folkeparti om en strukturreform.
- Reglerne om egenbetaling fastsætter et maksimumsbeløb som et fast loft for elevernes egenbetaling til undervisningsmidler. Reglerne beskytter dermed eleverne mod vilkårlige udsving, som kan begrænse den lige adgang.
- I forhold til udbuddet af ungdomsuddannelser sikrer vi et geografisk bredt dækkende udbud af ungdomsuddannelser.
- Endelig styrkes den lige adgang også med reglerne om støtte til befordring til en ungdomsuddannelse og reglerne for statens uddannelsesstøtte til unge over 18 år, der er i gang med en ungdomsuddannelse.

2. Svar på samrådsspørgsmål AÅ: Hvordan vil ministeren sikre lige adgang til at gennemføre en ungdomsuddannelse, når brugerbetalingen udgør 8.500 kroner pr. elev i de to første år af gymnasieuddannelsen?

- Til besvarelsen af samrådsspørgsmål AÅ vil jeg kort gengive reglerne om anskaffelse af undervisningsmidler. Reglerne er fastsat i bekendtgørelsen om elevers og kursisters betaling for undervisningsmidler i de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne, der har hjemmel i de pågældende uddannelseslove.

- Udgangspunktet er, at uddannelsesinstitutionen afholder udgiften til undervisningsmidler.
- Institutionen kan dog beslutte, at eleverne i et begrænset omfang selv skal anskaffe deres egne undervisningsmidler.
- Omfanget kan ikke overstige 2.500 kr. for en elev eller en kursist i en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelses grundforløb. Institutionen træffer efter drøftelse med eleverne eller kursisterne afgørelse om, hvilke undervisningsmidler, eleverne eller kursisterne selv skal anskaffe.
- De undervisningsmidler, eleverne selv skal anskaffe, kan være ordbøger, lommeregner og andre elektroniske hjælpemidler, papir og lignende til eget brug, herunder fotokopier samt lærebøger, der kan have varig værdi for eleverne eller kursisterne.
- Indtil 2001 var der ikke en fast beløbsmæssig begrænsning. Derfor udviklede skolerne en forskelligartet praksis for, hvad der blev anset for at være i "begrænset omfang".
- Beløbsgrænsen blev indført for at sikre en mere ensartet praksis, idet man valgte et niveau, der svarede til den mest udbredte praksis på området.
- Fastsættelsen af et maksimumsbeløb var især blevet aktuelt, fordi nogle skoler havde stillet krav om, at eleverne skulle anskaffe sig bærbare pc'er for at deltage i undervisningen.
- Maksimumsbeløbet beskytter dermed eleverne mod vilkårlige udsving. Efter min opfattelse er det med til at styrke den lige adgang til ungdomsuddannelserne.

3. Svar på samrådsspørgsmål BA: Hvordan vil ministeren sikre, at alle elever får de samme muligheder for at deltage i de studieture og ekskursioner, som er en nødvendig del af uddannelsen, når udgifterne til disse ikke indgår i løftet for brugerbetaling?

- Med hensyn til samrådsspørgsmål BA om studieture og ekskursioner, kan jeg oplyse, at det er fastsat i uddannelseslovene for gymnasiet og erhvervsuddannelserne, at elevernes deltagelse er frivillig, hvis beløbet for forplejning udgør mere end 50 kr. pr. påbegyndt døgn, eller hvis beløbet skal dække andet end forplejning.
- Beløbet reguleres med satsreguleringsprocenten og udgør for tiden 70 kr. pr. døgn.

- Skolen skal tilbyde alternativ undervisning, hvis eleven ikke ønsker at deltage i frivillige ekskursioner.
- Ordningen er indført ved lov i 1998 på baggrund af en klagesag, hvor Folketingets Ombudsmand i en redegørelse af 20. november 1997 tog stilling til forskellige tilfælde af opkrævning af forældrebetaling for lejrskoler og skolerejser m.v. i folkeskolen.
- Ombudsmanden henstillede, at ministeriet tog initiativ til en ændring af folkeskoleloven med henblik på at få præciseret, om og i hvilket omfang forældrene kan afkræves betaling for udgifter forbundet med ekskursioner. I denne forbindelse blev det fundet rigtigst også for så vidt angår ungdomsuddannelserne at fastsætte udtrykkelige lovregler om elevers bidrag til finansiering af tilsvarende arrangementer. Lovændringerne blev vedtaget enstemmigt af Folketinget den 25. juni 1998, og trådte i kraft den 1. august samme år.
- Undervisningsministeriet registrerer ikke skolernes fastsættelse af brugerbetaling, men DGS har lavet en stikprøve på 10 skoler, som Undervisningsministeriet har modtaget.
- Undersøgelsen omfatter både udgifter til undervisningsmidler og udgifter til ekskursioner og frivillige aktiviteter.
- Otte af skolerne har en praksis, der stemmer overens med reglerne om udgifter til undervisningsmidler.
- To skoler har opkrævet betaling for undervisningsmidler, som ligger marginalt over den tilladte beløbsgrænse. Undervisningsministeriet har påpeget dette over for skolerne.
- Undersøgelsen viser, at skolerne har opkrævet væsentlige beløb til deltagelse i ekskursioner og studieture, ligesom nogle skoler har etableret PC-ordninger mod betaling. Ordningerne er kun lovlige, hvis de er baseret på frivillighed, og eleverne selv ønsker at deltage i ordningerne.
- Det er især de frivillige studieture, der er årsagen til de meget høje beløb, som eleverne har betalt. Og her er det vigtigt at fremhæve, at studieturene aftales lokalt på skolerne som frivillige aktiviteter, og det er eleverne selv, der fastsætter prisen alt efter, hvor i verden de ønsker at rejse hen.
- Formålet med de nuværende regler er ikke at forbyde at elever organiserer frivillige arrangementer.
- Det er mit indtryk, at der på en række skoler er stor opbakning til de frivillige arrangementer, og det har regeringen ikke til hensigt at blande sig i.

- Opbakningen kan blandt andet hænge sammen med, at unge mennesker i dag generelt har betydelige forbrugsmuligheder i form af månedlige indtægter.
- Fx viser en analyse fra Synovate Vilstrup for Nordea fra 2007, at unge i 13-17 års alderen, uden fuldtidsjob havde en gennemsnitlig månedlig indtægt på 1335 kr. For de 16-17 årige lå gennemsnittet på henholdsvis 1469 kr. og 2204 kr.
- Hæves loftet for deltagerbetaling på ungdomsuddannelserne så det også omfatter frivillige aktiviteter, ser jeg en risiko for, at ungdomsuddannelserne fjerner sig fra målet om lige adgang for alle, og fra regeringens målsætning om, at 95 % af en årgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse.
- Jeg mener, at målsætningen bedst sikres ved en lav deltagerbetaling for de obligatoriske elementer, og at det er op til eleverne og institutionerne at planlægge frivillige aktiviteter, der dog ikke må være en forudsætning for undervisningen.
- Samlet set er det min opfattelse, at reglerne om brugerbetaling og loftet for betalingens størrelse er med til at sikre lige adgang til ungdomsuddannelserne.
- Som jeg nævnte tidligere styrkes den lige adgang også gennem et bredt og geografisk dækkende udbud af attraktive ungdomsuddannelser og reglerne om støtte til befordring og statens uddannelsesstøtte.